

Den økonomiske beregning

SPECIAL

Så meget koster det

Et totalt forbud mod glyphosat koster:

- 1,9 mia. kr. pr. år.
- Det svarer ca. til 890 kr. pr. ha pr. år.
- 21 pct. større pesticidbelastning.

I rødsvingel kan kvik bekæmpes i afgrøden med Agil og Focus Ultra. Frøavl af rødsvingel er derfor ikke som for de øvrige græsukrudsarter afhængig af glyphosat i de forudgående år for udlæg af græsfrø. Foto: Poul Henning Petersen, Seges.

Et forbud mod glyphosat er dyrt - og øger miljøbelastningen

Glyphosat: I 10 typesædskifter skiftes glyphosat ud med både kemiske og mekaniske alternativer. Det koster 890 kr. pr. ha i snit - og giver en højere pesticidbelastning.

Af Jacob Krog, specialkonsulent, Seges, Ledelse & Økonomi

Poul Henning Petersen, landskonsulent, Seges, Planter & Miljø

Forbruget af glyphosat er steget i en årrække, og stigningen har medført øget fokus på anvendelsen. Selvom den netop vedtagne pesticidaftale kun begrænser brugen af midlet før høst, er der stadig politisk interesse for helt at forbyde glyphosat.

Seges Innovation har foretaget en beregning af omkostningerne for landbruget, hvis glyphosat ikke længere må anvendes. De gengives her.

Koster 890 kr. pr. ha årligt

Samlet set viser beregningen en omkostning på 1,9 mia. kr. pr. år, svarende til 890 kr. pr. ha i gennemsnit.

Det er umiddelbart en ret voldsom meromkostning at tage ind i driften på planteavlbedrifter. Hvis man ser på driftsresultatet før ejerløn i perioden 2012-2020, var det på ca. 2.000 kr. pr. ha. Og resultatet efter ejerløn var på ca. 550 kr. pr. ha.

Omkostningen ved at for-

byde glyphosat vil med andre ord være en voldsom og indgribende økonomisk bet for langt de fleste planteavlere.

Pesticidbelastning stiger

Beregningen er foretaget for 10 forskellige typesædskifter, der repræsenterer de mest typiske afgrødevalg. Grupperne er vist i figur 1.

Når glyphosat tages ud af ukruttsbekæmpelsen, er det nødvendigt at sætte noget andet i stedet. I hvert enkelt sædskifte er der lavet en tilpasning med en kombination

af mekanisk bekæmpelse og alternative midler.

Ved at fjerne glyphosat, som har en meget lav belastning, stiger den samlede pesticidbelastning med 21 pct. Udfasning af glyphosat er derfor både dyrt - samtidig med at pesticidbelastningen stiger.

Kvægbrug

Det er ikke alle bedriftstyper, der bliver ramt lige hårdt. Spredningen i omkostninger mellem grupperne er vist i figur 1.

Kvægbrug slipper billigst, fordi der ikke er ret stor anvend-

Det bliver rigtig dyrt, hvis landbruget skal undvære glyphosat. Arkivfoto.

delse i den nuværende drift. Det er forholdsvist billigt for kvægbrugene at skifte til alternative midler, og der er kun et lille behov for skift til mekanisk ukrudtsbekæmpelse.

Der er ikke brug for at foretage sædskifteændringer, og samlet set er tabet begrænset til 250-280 kr. pr. ha.

Rødsvingel i sædskiftet

Planteavlere med rødsvingel i sædskiftet oplever et tab på

800-920 kr. pr. ha (2a i figur 1).

Omkostningen ved skift til alternative midler udgør ca. 285 kr. pr. ha og øget mekanisk bekæmpelse koster 165 kr. pr. ha. Den resterende del kommer fra øget kørsel og monitering, som koster 120 kr. pr. ha.

En reduktion i vintersædsandelen, så der ikke længere dyrkes andet års hvede, bidrager også væsentligt til beregningen.

Den tilpassede ukrudtsbekæmpelse i rødsvinglen er forholdsvis dyr. Men der forventes samme effekt som den nuværende, og dermed samme udbytte.

I korn og raps kan alternativet ikke helt leve op til nuværende effekt, og det koster op til én pct. i udbyttetab.

Rajræs i sædskiftet

Planteavlere med rajræs i sædskiftet (2b) har, alt efter jordtype, et tab der er lidt større eller lidt lavere end bedrifterne med rødsvingel i sædskiftet.

Fælles for disse bedrifter er, at der er lavet en indsats for at bevare produk-

tionen af græsfrø. Det er samtidigt vurderet, at ca. en tredjedel af bedrifterne, der i dag dyrker græsfrø, fremover ikke har mulighed for at lave en tilstrækkelig ukrudtsbekæmpelse til at fortsætte med græsfrø.

Disse bedrifter (2c) har i beregningen lavet en omlægning af sædskiftet til maltbyg, raps og hvede, svarende til sædskifte 1. Tabet ved denne ændring er på ca. 2.000 kr. pr. ha, og dermed det højeste tab i modellen.

Pløjefri dyrkning

Bedrifter der praktiserer fuld pløjefri dyrkning, har ikke reel mulighed for at fortsætte driftsformen uden glyphosat.

Planteavlsbedrifter med pløjefri dyrkning (9), er lagt om til sædskifte 1. Mens griseproducenter med pløjefri dyrkning (10) er lagt om til sædskifte 4. Fælles for dem er, at maskinomkostningerne er øget som følge af skiftet tilbage til ploven. Der er kun medtaget ændring i de årlige maskinomkostninger. Dermed er der ikke indregnet evt. tab ved udskiftning af maskiner, der ikke længere er brug for i en tilpasset drift.

Griseproducenter på ler

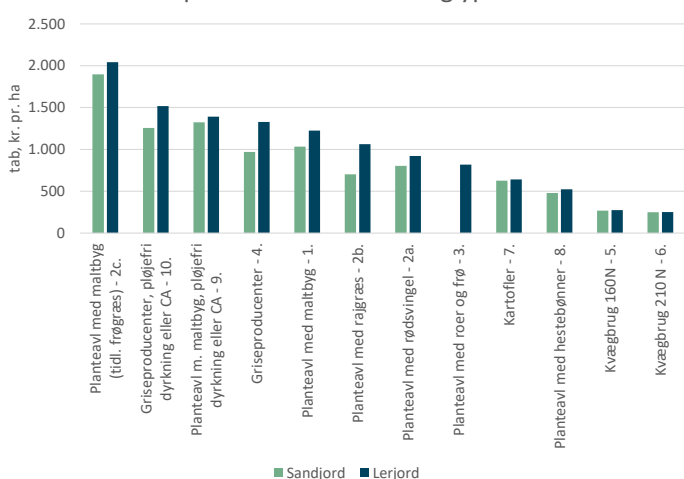
Det beregnede tab for griseproducenter på lerjord er på 1.328 kr. pr. ha (4). De enkelte ændringer er vist i figur 2.

Den væsentligste ændring er en reduktion i bruttoudbyttet på 1.009 kr. pr. ha. Dette skyldes dels en reduktion i hvedearealet og dels et udbyttetab grundet ukrudtstryk. Tabet er lavest i første års hvede med to pct. og højest i anden års hvede med fem pct. Den øgede mekaniske bekæmpelse betyder, at maskin- og arbejdsomkostninger øges med 253 kr. pr. ha. Mens de resterende omkostninger ikke er påvirket i væsentlig grad.

Afgrødepriser

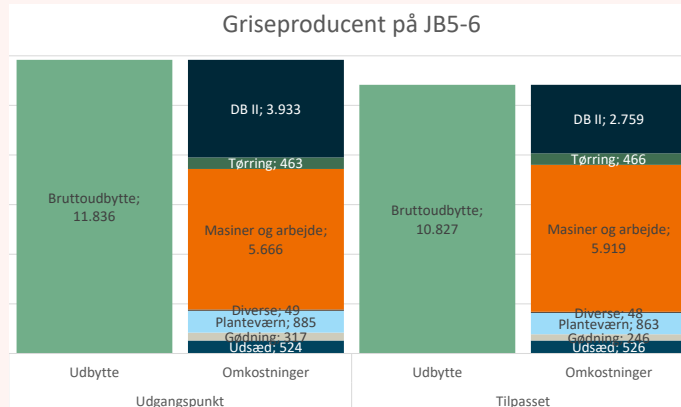
Beregningerne er lavet med udgangspunkt i "langsigtede prisforventninger" dvs. maltbyg 120 kr./hkg, foderhvede 115 kr./hkg og kvælstof til 5,5 kr./hkg. Hvis der korrigeres til de priser der kan opnås i markedet til høst 2022, øges tabet til ca. 1.015 kr. pr. ha i gennemsnit. Dette indikerer at prisniveauet kun har begrænset effekt på tabet, mens det er forholdet mellem afgrødernes individuelle pris der har effekt på det samlede tab.

Tab pr. ha ved forbud mod glyphosat

Figur 1. Tab pr. ha ved et forbud mod glyphosat. Beregningerne er foretaget af Seges Innovation.

Griseproducent på JB5-6

Figur 2. Ændring i sædskiftets økonomi i kroner pr. hektar for griseproducenter på JB 5-6 jord.